

David i fare

Saul tog 3.000 udsøgte soldater (elitetropper), da han kom tilbage fra forfølgelsen af filisterne (som HERREN altså atter havde givet ham sejr over!) og drog ud for at gribe David. En aften gik han ind i en hule for at sove uden at vide, at David og hans mænd lå inderst i hulen – (1. Sam. 24,34).

Hvorfor undersøgte han ikke hele hulen? Hvor har frygten grebet David derinde, da han hørte raslen af våben og fodtrin og stemmer! Tænk, hvis David eller en af hans mænd havde fået et hosteanfald!

Menneskelig talt var David fanget i fælden – men se, hvor Gud styrer de mindste ting såvel som de største! Det var ham, der afledede Sauls tanke fra at undersøge hele hulen – det var ham, der så til, at ingen fik hoste eller kom i panik – Gud er Herre oppe i himmelen og hernede på jorden i en grad, som vi næppe forstår og heller ikke regner med!

Saul faldt i en dyb søvn, og hans livvagt, som ikke omtales (og som måske kun har holdt vagt ved hulens indgang), var ingen fare for David og hans mænd.

Nu havde David sit livs store mulighed for at gøre det af med Saul, og hvad var mere naturligt, end at han udnyttede den? Han havde kun gjort Saul godt, og alligevel hadede Saul ham ud af sort misundelse så voldsomt, at han gjorde alt for at få David ryddet af vejen.

Vi må, straks vi hører Davids mænds ord, give dem ret: »Se, nu er den dag kommet, HERREN havde for øje, da han sagde til dig: Se, jeg giver din fjende i din hånd, så du kan gøre med ham, hvad du finder for godt!« (24,6). Hvis David havde været en impulsiv mand, der straks handlede i overensstemmelse med de muligheder, en situation bød, da havde han slået Saul ihjel. Men David var forankret i Gud og kendte Guds tanker bedre end sine mænd. Han svarede derfor sine mænd: »HERREN lade det være langt fra mig. Slig en gerning gør jeg ikke mod min herre!«

Han afviser dem blankt, indlader sig ikke i diskussion med dem. På tilsvarende måde afviste Jesus fristerens forslag i ørkenen. Vi ved ikke, om Davids mænd citerede noget, HERREN engang havde lovet David, og om de i så fald citerede rigtigt. Men hvad enten det er tilfældet eller ej, kunne det ord, om at HERREN ville give alle Davids fjender i hans hånd, så han kunne gøre med dem, hvad han ville, ikke gælde eller anvendes i denne situation. Det forstod David. Guds ord kan aldrig anvendes til at udføre noget ondt, f.eks. tage sig selv til rette. Hævnen hører

HERREN til!

Der står ikke, som så ofte ellers, at David rådspurgte HERREN. Det var der ikke tid til, det gjaldt jo om sekunder. Da gælder det om at holde sin egen ånd fri af kødets tanker og forslag, af den rastløse iver og geskæftighed, der gerne vil drive os til at gøre, hvad der umiddelbart synes at lønne sig – ja, da gælder det om at blive i Gud!

Det er ikke nemt at styre ivrige mænd med lysende øjne, når de omringer dig med gode og indlysende forslag og vil overbevise dig om, at du skal gøre, hvad de siger, thi det er Herrens vilje – men David kunne!

Han udsatte sig for at blive misforstået og anset for en trodsig eenspænder, men han var udsondret i evighedens personlige ansvar og lod sig ikke rive med.

»Jeg lægger ikke hånd på HERRENS salvede; thi HERRENS salvede er han!« Samuel havde i sin tid på Guds vegne salvet ham, og Guds Ånd var kommet over Saul. Gud havde altså ophøjet ham til herre og konge over Israel. Derved var han også Davids herre og konge, indsat dertil af Gud.

Men havde han ikke misbrugt Guds store nåde imod ham? Havde han ikke vist sig uværdig til sit høje kald? Og var David ikke senere selv blevet salvet til konge og fået Guds løfte om, at han skulle træde i Sauls sted? Jo, men det var Guds sag og ikke noget menneskes, end ikke Davids, at ydmyge Saul og ophøje David. Den time ville komme, da Gud gjorde det, og den time var David stærk nok til at kunne vente på!

Man skal ikke gøre ende på sine personlige trængsler ved at knuse et andet menneske, end ikke sin fjende. Vi skal derimod elske vore fjender og gøre godt imod dem (Matt. 5,44).

Derfor satte David sine mænd *strengt i rette* (1. Sam. 24,8a) og tillod dem ikke at overfalde Saul. Og hans mænd lod sig sætte i rette! Davids holdning, hans renhed og rankhed i Herren, lagde den nødvendige dæmper over deres febrilske iver.

David stod op og skar ubemærket fligen af Sauls kappe. Saul bemærkede det ikke, hans mænd heller ikke, men Davids samvittighed bemærkede det og slog ham. Var det med rette, samvittigheden slog ham, eller havde David en overfølsom samvittighed? Satan kan jo indvirke især på overfølsomme samvittigheder og anklage dem. Det er ikke altid, samvittigheden taler sandt. Vore brødres anklager vil gerne påvirke den.

Jeg kan ikke besvare spørgsmålet med

sikkerhed. Da David næste gang kunne dræbe den sovende Saul, tog han vandkrukken og spyddet ved hans hovedgærde, og da slog samvittigheden ham ikke (26,12). Der er imidlertid den forskel, at han første gang ydmygede kongen selv ved at skære hans kongelige kappe i stykker, men anden gang ydmygede Abner, der ikke havde vogtet kongen, men var faldet i søvn på sin post. Derfor er jeg tilbøjelig til at mene, at det var med rette, samvittigheden slog David første gang, og med rette, at den ikke gjorde det anden gang, thi han ødelagde kongens kappe, men han ødelagde ikke vandkrukken og spyddet, som da også blev leveret uskadede tilbage. Man skal ikke ødelægge det mindste af, hvad der tilhører ens fjende. Gud havde været i stand til at retfærdiggøre David, selvom han ikke havde haft en flig af Sauls kappe at vise frem til fremhævelse af sin retfærdighed!

Så rejste Saul sig og forlod hulen for at drage videre; heller ikke nu fik han den tanke at undersøge hulen. Gud styrede hans tanker og hvert skridt, han tog. Han havde haft David i sin magt uden at vide det, fordi Gud ikke tilstedte ham at vide det. Det var tværtimod sådan, at han faktisk havde været i Davids magt! David stod op bagefter, gik ud af hulen og råbte efter Saul: »Herre, konge!«

Da Saul så sig tilbage, kastede David sig med ansigtet mod jorden og bøjede sig for ham (vers 9). Det er ikke et skuespil, thi David hykler ikke, han er ren af hjertet, hvilket er ensbetydende med at være ydmyg og sagsmodig, og det giver sig praktisk udtryk i, at han uden skrømt ærer kongen, thi det skal vi gøre (1. Peter 2, 17). Han hader ham ikke, foragter ham heller ikke, ønsker kun, at det onde ikke skal sejre.

Og David sagde til Saul: »Hvorfor lytter du til, hvad folk siger: Se, David har ondt i sinde imod dig?« Der har været folk i Sauls hof, der har pustet til misundelsens glød i Sauls sind ved at sværte David, og Saul har ikke været ædel nok til at afvise bagtalelse. Han påvirkede snarere ved sin humørsyge sine karaktersvage mænd, der gerne ville stå sig godt med ham, til at sige det om David, de vidste kongen gerne ville høre.

David fortsatte: »I dag har du dog med egne øjne set, at HERREN gav dig i min hånd inde i hulen; og dog ville jeg ikke dræbe dig, men skåned dig og sagde: jeg vil ikke lægge hånd på min herre, thi han er HERRENS salvede« (vers 11).

Ordene har ramt Saul som et voldsomt slag: David havde været inde i hulen – alt-

så i hans, kongens magt – men Gud havde vendt situationen til det stik modsatte: Saul var givet i Davids hånd! Han stod som lamslået!

»Og se, fader (svigerfader – David føler sig som hans søn der er ømhed i stemmen, ikke hoveren eller skadefryd), se her har jeg fligen af din kappe i min hånd. Indse dog, at jeg ikke har haft noget ondt eller nogen forbrydelse i sinde eller har forsyndet mig imod dig, skønt du lurer på mig for at tage mit liv.« Vi synes ikke, det var svært at indse, men Saul holdt fast på sit; han ville hellere tro løggen end sandheden. Hans øje var ondt, derfor kunne han ikke indse og ville ikke indse, at David var god.

David er kærlig, men ikke sentimental. Han ved, at Saul ikke ustraffet kan gøre det onde. Derfor siger han mandigt og utvetydigt: »HERREN skal dømme mig og dig imellem (han nævner sig selv først, thi han har lige fået et slag af sin samvittighed og ved, at der ikke er persons anseelse hos Gud, og at han selv skal aflægge regnskab for sit forhold til Saul), og HERREN skal give mig hævn over dig; men min hånd skal ikke være imod dig!« Hævnen hører Gud, men ikke David til. Han vil ikke tage sig selv til rette, men overlader det til Gud at skaffe ham ret.

David citerer et gammelt ord: »Fra de gudløse kommer gudløshed!« – og han

mener øjensynlig ikke blot, at de gudløse handler gudløst, men at de også høster, hvad de sår, i Sauls tilfælde at være uden Gud i nøden, thi han føjer til: »men min hånd skal ikke være imod dig!«

Hævnen hører Gud til, og hævnens består i, at et menneske høster, hvad han sår!

»Hvem er det, Israels konge er draget ud efter, hvem er det, du forfølger? En død hund, en loppe!«

David mener følgende: Hvem er det, du forfølger? Tror du, jeg er en død hund (altså en uren) eller en loppe (et skadedyr). Underforstået: Jeg er den, jeg er, salvet til at blive din efterfølger! Det er ikke et udtryk for en ydmyghed, der er helt selvudslettende, men en påmindelse om, at Saul ikke skal bilde sig ind, at David, som han forfølger, er en ligegyldig skabning, en »nobody« som englænderne siger. Derfor gentager David, at »HERREN skal være dommer og dømme mig og dig imellem; han skal se til og føre min sag og skaffe mig ret overfor dig!« Det er forgæves at ville tilintetgøre Guds vilje med Guds udvalgte.

Da David havde talt disse ord til Saul, der stod fjernet et godt stykke fra ham, sagde han: »Er det din røst, min søn David?« og Saul brast i gråd (vers 17). Det var jo betagende, men det var ikke en bedrøvelse, der førte til omvendelse. Man kan græde over sig selv, uden at det fører

til nogen forandring. Måske sørgede Saul mere over, at han var blevet afsløret som ond, end over sin synd. Han havde jo medlidenhed med sig selv og syntes, at ingen forstod ham.

Han sagde med grådkvalt røst: »Du er retfærdigere end jeg; thi du har gjort mig godt, medens jeg har gjort dig ondt, og du har i dag vist mig stor godhed, siden du ikke dræbte mig, da HERREN gav mig i din hånd. Hvem træffer vel sin fjende og lader ham gå i fred? HERREN gengælde dig det gode, du har øvet mod mig i dag! Se, jeg ved (han vidste det, og hans samvittighed vidste det), at du bliver konge, og at kongedømmet over Israel skal blive i din hånd (han havde altså trodset sin egen samvittighed og trodset Gud, da han stod David efter livet – derfor burde han nu virkelig have angret og råbt til Gud om tilgivelse og udfrielse af sin ondskab, men han tænker kun på sig selv, sit navn og sine efterkommere) derfor tilsværg mig nu ved HERREN, at du ikke vil udrydde mine efterkommere efter mig eller udslette mit navn af mit fædrene hus!«

Her er ikke tale om sorg over synden, men kun om frygt for syndens følger.

Derfor drog Saul, udmygnet, men uforandret hjem – der var ikke skabt forsoning mellem ham og David, fordi Saul ikke havde søgt at blive forliget med Gud.

David udenfor fare

(2. Sam. 6)

David samlede alt udsøgt mandskab i Israel, 30.000 mand. I 1. Krøn. 13,1 står der, at han rådførte sig med tusindførerne og hundredførerne, alle øversterne, og i vers 5, at han samlede hele Israel.

Derefter brød David op med alle sine krigere og drog til Ba'al i Juda for der at hente Guds ark, over hvilken Hærskarers HERREs navn er nævnet, han som troner over keruberne.

Den var i sin tid faldet i filisterne hænder, men det viste sig, da de satte den i deres afgud Dagon's hus, at Hærskarers HERREs navn var til stede over arken, thi Dagon lå knust på dørtærsklen. Byerne, hvor filisterne bragte arken til, blev slået med pest, og til sidst blev de nødt til at sende arken tilbage til Israel med guldgaver som sonegaver. Arken fik sin plads i Kirjat-Jearim (Ba'ala = Kirjat-Jearim, se Josua 15,9).

De satte da Guds ark på en ny vogn og førte den bort fra Abinadabs hus på højen, og Abinadabs sønner Uzza og Ajo kørte vognen, således at Uzza gik ved siden af og Ajo foran Guds ark.

David og hele Israel legede af alle kræfter for HERRENS åsyn til sang og til citre, harper, pauker, bjælder og cymbler. Men da de kom til Nakons tærskelplads, rakte Uzza hånden ud og greb fat i Guds ark, fordi okserne snublede. Da blussede HERRENS vrede op mod Uzza, og Gud slog ham der, fordi han rakte hånden ud mod arken, og han døde på stedet ved siden af Guds ark.

Men David græmmede sig – og David grebes den dag af frygt for HERREN og sagde: »Hvor kan da HERRENS ark komme hen hos mig?« Og David ville ikke flytte HERRENS ark hen hos sig i Davidsbyen, men lod den sætte ind i gatitten Obed-Edoms hus.

I nødens stund har David hidtil rådspurgt Herren (1. Sam. 23,2, 4, 12, 30,8, 2. Sam. 5,19,23), men her, hvor der ikke var fare på færde, og han kun ville gøre det gode, tænkte han ikke over, at han burde rådspørge Herren, men stolede på sit eget hjertes tanker og råd. Derfor kom han til at gøre det samme som filisterne – da de for 20 år siden sendte arken tilbage, satte

de den på en ny vogn (1. Sam. 6,7) – og tjente Herren med denne verdens metode.

Hvis han havde rådspurgt Herren, ville han have fattet, at levitter mellem 30 og 50 år skulle tildække arken med et dække, stikke bærestænger ind og bære arken (4. Mos. 4). Kan det ikke være ligegyldigt, blot arken kommer til Jerusalem?

Måske nok efter vore begreber, men HERRENS vrede blussede op og Uzza døde på stedet. Hvad lærer det os?

Først, at der er mere grund til at rådspørge Gud, end vi umiddelbart synes. Når vi vil gøre noget for Gud, tjene ham, gøre en indsats, planlægge noget, da lad os rådspørge Gud! Vore allerbedste intentioner, vore velmente forslag kan så nemt bedrøve Gud, ja vække hans mishag, thi hvad der er født af kødet, er kød, selvom det er båret af en velment tanke.

Dernæst må vi huske, at der er een, du skal frygte, nemlig Gud, og een, du skal være bange for, nemlig dig selv. Guds frygt er grundlæggende for det arbejde, Gud skal kendes ved. Den er jo visdommens begyndelse. David havde ikke hos

sig selv nogen visdom til at tjene Gud, men han havde fået visdom dertil, hvis han havde været bange for sin egen visdom og spurgt Gud: »Hvorledes vil du, at jeg fører din ark op?«

For det tredje må vi lære, at hvor godt vi end mener at kende Gud, er han dog fortsat anderledes, end vi tænker. Vi skal være forsigtige med at sige, hvad Gud kan, og hvad han ikke kan. Her ville vi sige: »Gud kan ikke andet end velsigne! Se, hvor helhjertet David og hans mænd er, se, hvor de fryder sig i Herren, se, hvor de dog tjener ham!« Men Gud var helt anderledes! Han var vred, og hans vrede blussede op.

Endelig må vi lære, at vi ikke kan sætte hvem vi finder passende til at bære ansvar i en konkret tjeneste. Vi ved ikke, hvad der fik David til at sætte Abinadabs to sønner til opgaven, om det var for at vise hensyn til Abinadab, eller om det var, fordi han syntes om de to unge mænd. Arken havde stået i Abinadabs hus; var det ikke ganske naturligt at lade hans to sønner køre vognen – hvem ellers? Men Herren syntes ikke om det. Vi bør rådspørge Herren, før vi betror unge mænd konkret ansvar. Paulus siger: »Lad ingen håndspåbyggelse ske overilet« (1. Tim. 5,22).

David græmmede sig, da Gud slog Uzza; var han ved at forarges på Gud og gå i rette med ham?

Men så blev han grebet af frygt, d.v.s. behersket, gennemtrængt af frygt, formentlig det, der andre steder i Bibelen kaldes rædsel for Gud, og han sagde: »Hvor kan da Herrens ark komme hen hos mig?« Og han ville ikke flytte den, men lod den sætte ind i Obed-Edoms hus.

Han gav op. Ja, mere end det: han ville ikke – var han ved at blive trodsig og genstridig? Når Gud tugter, fristes vi undertiden til at give op i en blanding af frygt og trods, mismod og modvilje. Og vi bider os fast i trodsig modvilje. David drog hjem, besluttet på ikke at føre arken med sig. Men Gud gav ikke op. David var med alle sin fejl hans udvalgte. Gud velsignede Obed-Edoms hus i de 3 måneder, arken var der, og det fik David underrettning om.

Det vakte ham til eftertanke, og han fik, uden at vi ved hvordan, hjælp til at forstå, hvorfor det var mislykkedes første gang. Måske har nogle levitter fortalt ham det, måske har Gud vist ham det på anden måde. Hvor har det været en lettelse for ham, da han fik lys over hele sagen og indså, hvad der havde vakt Guds mishag. Da fordrev lyset fra Gud mørket, mismodet og trodsen i hans sjæl. David erkendte og bekendte sin synd og blev fri til at gøre Guds vilje. Lad os aldrig holde fast på noget, Gud ikke kendes ved!

Så gik han hen og lod under festglæde Guds ark bringe op fra Obed-Edoms hus til Davidsbyen – og tænk, al frygt for, at det atter skulle gå galt, var borte. Der er ingen hemmelig bekymring at spore hos ham eller de andre. Når Gud har bragt vort foretagende til fald, fordi vi har været for selv sikre, kan han dog lade det samme foretagende lykkes fuldt ud, blot vi erkender og bekender vor synd, slipper den og handler, som Gud vil.

Havde det ikke været frommere, om David havde ladet arken føre op under sørgemusik og selv var gået foran med sænket hoved? Havde det ikke gjort et mere åndeligt indtryk? Nej, når Gud har rensset os fra al synd, da er det ikke fromt at optræde, som om den stadig hvilede på os. Når Gud har taget byrden fra vor sjæl, bør vi ikke fortsat se bebyrdede ud.

Da levitterne, som bar HERRENS ark, havde gået seks skridt, ofrede David en okse og en fedekalv (vers 13).

Af 1. Krøn. 15,26 fremgår det, at man (folket?) ofrede 7 tyre og 7 vædre.

Og da arken var stillet på plads i teltet, ofrede David brændofre og takofre for HERRENS åsyn (vers 17).

Disse ofre har givet festglæden, dansen og festjubelen en tone af Guds frygt, som bevarede glæden fra at blive løssluppen, billig og opstemt. Mange dyr segnede døde til jorden og talte et stærkt sprog om, at glæde og frygt må følges ad, hvis det skal være Herren velbehageligt.

David dansede af alle kræfter for HERRENS åsyn (vers 14 og 16), iført en linned-efod, altså en art præstedragt. Men dansen blev afbrudt af ofringen – heller ikke den var ekstatiske, men hellig.

Men da HERRENS ark kom til Davidsbyen, så Sauls datter Mikael ud af vinduet; vi ved ikke, hvorfor hun var blevet hjemme, måske fordi hun havde andre interesser end HERRENS ark! I hvert fald var hun ikke med i sit hjerte, det viste sig, da hun så sin mand springe og danse for Herrens åsyn, da ringeagtede hun ham i sit hjerte. Hun elskede ham altså ikke, thi den, man elsker, forstår man, hvad han end gør.

Hvorfor ringeagtede hun ham? Fordi han tænkte mere på Gud end på, hvad mennesker mente om ham. Han syntes ikke, at det allervigtigste er for enhver pris at omgive sig selv med respektindgydende værdighed. Han var altså en selvforglemmende og ydmyg mand. Det agtede hun ringe, thi hun var stolt.

De førte så HERRENS ark ind og stillede den på plads midt i det telt, David havde rejst den. Hvad David havde besluttet, men som han ikke kunne gennemføre, som han ville – og hvad han derfor havde opgivet som uigennemførligt – det var nu

fuldført, fordi Gud i sin nåde havde vist David, hvordan det skulle gøres. Hvilken følelse af lettelse og af Guds storhed! Ikke underligt, at David følte trang til at bringe både brændofre og takofre for HERRENS åsyn! De sande ofre i vort liv udspringer mere af taknemmelighed end af pligt!

Da han var færdig med ofrene, velsignede han folket i Hærskarers HERRES navn. Vi ved ikke, hvad han sagde, om han lyste den aronitiske velsignelse, men vi har indtryk af, at han optrådte som både konge og præst.

Og så gav han hver enkelt israelit, både mand og kvinde, et brød, et stykke kød og en rosinkage. Derpå gik alt folket hver til sit. Som Herren havde velsignet Obed-Edoms hus, fordi arken var der i 3 måneder, velsignede han nu hele Israel, fordi arken var i folkets midte.

Her er det på sin plads at minde om, hvad vi alle ved, at inde i arken lå lovens tavler med de 10 bud og Arons stav, der havde blomstret, og at over arken lå sone-dækket med de 2 keruber. Den taler til os om Jesu forsoning, hvorved vor synd er sonet, loven er opfyldt, nyt liv skabt ud af døde – på det grundlag alene er Gud nu kommet os så nær, at vi har samfund med ham, frelste af nåde ved Jesu offerdød i vort sted. Herfra udgår al velsignelse, åndelig såvel som timelig. Herfra gik hver israelit hjem til sit med gode gaver.

Men da David vendte hjem for at velsigne sit eget hus, glad og lykkelig, gik Sauls datter Mikael ham i møde. Andre kvinder havde været med i glædestoget og glædesfesten, men hun var blevet hjemme. Derfor havde hun ikke fået del i den ånd, der havde rådet. Derimod havde hun fået del i selvretfærdighedens og mistroiskhedens ånd. Det er ikke ufarligt at blive hjemme, når Guds folk har noget for. David skulle selv engang falde i synd, da han blev hjemme i stedet for at drage med ud i krig.

Mikael sagde spottende: »Hvor ærbart Israels konge opførte sig i dag, da han blottede sig for sine undersåtters trælkvinders øjne, som letfærdige mennesker plejer at gøre!« (vers 20). At dyrke Gud af hele sin hengivenhed kan i selv gode menneskers øjne være uværdigt! Ærbarhed og ærbarhed er flere ting. Et ondt hjerte er aldrig ærbart i Guds øjne, end ikke hos en dronning!

David svarede: »For HERRENS åsyn vil jeg lege, så sandt HERREN lever, som udvalgte mig fremfor din fader og hele hans hus, så han satte mig til fyrste over HERRENS folk Israel.« Det, der gør David så glad, at han leger for Herrens åsyn, er ikke først og fremmest, at det nu er lykkedes at få en bestemt gerning gennemført, men at Herren har udvalgt ham

og ophøjet ham til kongeværdighed, med andre ord: den bundløse, uforklarlige og umotiverede nåde, Gud af egen fri vilje har vist ham!

Derfor vil han »lege for Herrens åsyn, selvom jeg derved nedværdiges og synker

endnu dybere i dine øjne; men hos trælkvinderne, du talte om, skal jeg vinde ære!« Mikael forstod ikke, at trælkvinderne fattede og var i fællesskab med hendes mand mere, end hun var.

Hun forblev ufrugtbar! Gold! Den, der

ikke kender glæden i Gud, den, der hellere vil have menneskers ære end Guds, den der ikke kan se, hvad det vil sige at være ren af hjertet, som David var, forbliver ufrugtbar og gold!